

Definities stroomschema Wzd

ten behoeve van jongeren met een LVB

Definities stroomschema Wzd

ten behoeve van jongeren met een LVB

Deze handreiking is ontwikkeld door de Vereniging Orthopedagogische Behandelcentra (VOBC) in opdracht van het ministerie van VWS.

1. Ernstig nadeel

Bron: de Wzd

Ernstig nadeel is het bestaan van of het aanzienlijk risico op:

- levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, ernstig verstoorde ontwikkeling voor of van de cliënt of een ander;
- bedreiging van de veiligheid van de cliënt al dan niet doordat hij onder invloed van een ander raakt;
- de situatie dat betrokkene met hinderlijk gedrag agressie van anderen oproept;
- de situatie dat de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.

2. Licht Verstandelijke Beperking

In deze lijst van definities is gekozen voor de definitie zoals deze gehanteerd wordt door het CIZ. De definitie van het CIZ is niet bedoeld om een stoornis zo nauwkeurig mogelijk te omschrijven, maar is bedoeld om vast te stellen of een verzekerde al dan niet recht heeft op zorg krachtens de Wzd. Daarbij wordt zoveel mogelijk recht gedaan aan de omschrijvingen in de DSM-5 en aan de Nederlandse consensus om zwakbegaafden met een IQ tussen 70 en 85 en bijkomende problematiek op te nemen binnen de groep mensen met een LVB.

Definitie zoals gehanteerd door het CIZ.

Een verstandelijke beperking begint gedurende de ontwikkelingsperiode, met beperkingen in zowel het verstandelijke als het adaptief functioneren in de conceptuele, sociale en praktische domeinen. Deficiënties in het intellectueel en adaptief

functioneren worden vastgesteld door middel van een professionele beoordeling en met een geïndividualiseerde gestandaardiseerde, psychometrisch valide en betrouwbare intelligentietest. Deficiënties in het adaptief functioneren leiden ertoe dat verzekerde zonder blijvende ondersteuning niet zelfstandig kan functioneren in het dagelijks leven. In de DSM-5 wordt de mate van ernst van de verstandelijke beperking gespecificeerd op basis van de ernst van de beperkingen in het adaptieve functioneren als licht, matig, ernstig, zeer ernstig. Er is daarom sprake van een grondslag verstandelijke handicap als:

- Een verzekerde een normscore van 75 of lager behaalt op een algemene en voor hem valide intelligentietest, en
- Er dusdanige beperkingen in het adaptief functioneren zijn vastgesteld dat verzekerde aangewezen is op blijvende ondersteuning om de deficiënties in het adaptief vermogen te beperken ten einde ernstig nadeel voor verzekerde te voorkomen, en
- De beperkingen op bovengenoemde terreinen gedurende de vroege ontwikkelingsleeftijd ontstaan zijn. Als de beperkingen in het cognitief en adaptief functioneren pas na het 18^e levensjaar ontstaan zijn en er in de voorgeschiedenis hiervoor geen aanwijzingen waren, dan past dat niet bij een beeld van een persoon met een verstandelijke beperking.

Uitzondering: Bij kinderen die voldoen aan de criteria MCG/EMB zijn gestandaardiseerde intelligentietesten door de complexiteit en ernst van de beperkingen moeilijk af te nemen. Diagnostisch onderzoek voor deze kinderen richt zich daarom vooral op het adaptief gedrag.

De DSM 5 spreekt boven een IQ van 75 niet over een verstandelijke beperking.

In Nederland worden personen met een IQ tussen de 75 en 85 doorgaans aangeduid met de term “zwakbegaafd”. Ook deze personen kunnen aanzienlijke problemen hebben in het adaptief functioneren.

Afhankelijk van de ernst van de beperkingen in het adaptief functioneren, en de eventuele aanwezige gedragsproblemen, kan daarom ook een IQ-score tussen de 75 en 85 tot een grondslag verstandelijke handicap leiden als voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- De verzekerde behaalt een normscore tussen de 75 en 85 op een algemene en voor hem valide intelligentietest, en
- Uit de bovengenoemde professionele beoordeling moet blijken dat de verzekerde als gevolg van zijn verstandelijke beperkingen ernstige of zeer ernstige beperkingen in het adaptief vermogen heeft en daardoor afhankelijk is van intensieve ondersteuning op minimaal één van de drie domeinen te weten het conceptuele, sociale en praktische domein, ter voorkoming van ernstig nadeel voor verzekerde. Daarnaast kan de intensieve ondersteuningsbehoefte samenhangen met bijkomende problematiek zoals o.a. probleemgedrag, en
- Bij deze professionele beoordeling wordt ter ondersteuning van de onderzoeksbevindingen bij voorkeur gebruik gemaakt van één van de binnen de beroepsgroep gebruikelijke testen om het adaptief functioneren in kaart te brengen. In ieder geval dient uit het professionele onderzoek een duidelijk beeld verkregen te worden van de actuele stoornissen en beperkingen en de mate van ondersteuning waarop verzekerde is aangewezen (volledig diagnostisch onderzoek), en
- De beperkingen op bovengenoemde terreinen moeten gedurende de vroege ontwikkelingsleeftijd ontstaan zijn. Als de beperkingen in het cognitief en adaptief functioneren pas na het 18^e levensjaar ontstaan zijn en er in de voorgeschiedenis hiervoor geen aanwijzingen waren, dan past dat niet bij een beeld van een persoon met een verstandelijke beperking.

3. Zorgverantwoordelijke

Volgens de Wzd is de zorgverantwoordelijke een ter zake kundige arts of degene die behoort tot een in artikel 2 van de Rzd aangewezen categorie van deskundigen, die door de zorgaanbieder als zorgverantwoordelijke is aangewezen.

De zorgverantwoordelijke is dus de persoon die door de zorgaanbieder is aangewezen als de persoon die verantwoordelijk is voor de zorg voor de jongere. De naam van deze persoon wordt meegedeeld aan de jongere en, indien van toepassing, aan diens wettelijke vertegenwoordiger. De zorgverantwoordelijke is het centrale aanspreekpunt voor de jongere en, indien van toepassing, diens wettelijke vertegenwoordiger.

De zorgverantwoordelijke is in algemene zin verantwoordelijk voor de zorg van een jongere en uit dien hoofde belast is met het opstellen, uitvoeren en evalueren van het

zorgplan. Aan de zorgverantwoordelijke wordt een aantal bevoegdheden toegekend; de belangrijkste daarvan is de verantwoordelijkheid voor het zorgplan.

De deskundigheid van de zorgverantwoordelijke moet passen bij de jongere en de zorg die hij nodig zal hebben, zodat de zorgverantwoordelijke de regie kan voeren over de aan de cliënt te verlenen zorg en zo nodig de onvrijwillige zorg.

Nadere eisen aan de deskundigheid van de zorgverantwoordelijke worden gesteld in de Regeling zorg en dwang (Rzd). Het is belangrijk dat de door de zorgaanbieder aangewezen deskundige over de juiste kennis en competenties beschikt. In de praktijk van de Orthopedagogische Behandelcentra is de zorgverantwoordelijke meestal een gedragsdeskundige (gz-psycholoog of orthopedagoog-generalist).

4. De externe deskundige

In geval van cliënten met een verstandelijke beperking kunnen als externe deskundige, (bedoeld in artikel 11 van de Wzd) de volgende BIG-geregistreerde beroepsbeoefenaren optreden: een arts voor verstandelijk gehandicapten, een psychiater, een gz-psycholoog, een orthopedagoog-generalist of een verpleegkundige.

De externe deskundige heeft aantoonbare ervaring in het voorkomen en afbouwen van onvrijwillige zorg voor de doelgroep waartoe de betrokken cliënt behoort.

De externe deskundige is niet in dienst van of gedetacheerd bij de zorgaanbieder van de cliënt en is ook niet op andere wijze betrokken bij de behandeling of verzorging van de cliënt.

5. Wzd-functionaris

De Wzd-functionaris is een ter zake kundige arts, gezondheidszorgpsycholoog of een orthopedagoog-generalist.

De Wzd-functionaris is door de zorgaanbieder aangewezen om toe te zien op de inzet van de minst ingrijpende vorm van onvrijwillige zorg en de mogelijke afbouw ervan en verantwoordelijk voor de algemene gang van zaken op het terrein van het verlenen van onvrijwillige zorg. Hij of zij kan als externe worden ingehuurd, maar kan ook in dienst zijn bij de zorgaanbieder.

6. Ter zake kundige externe arts in verband met de aanvraag van een RM of VWM

- In geval van een verstandelijke beperking bij de desbetreffende cliënt is een ter zake kundige externe arts een Arts Verstandelijke Beperking (AVG)¹.
- De AVG is niet bij de behandeling betrokken in het jaar voorafgaande aan de opstelling van de verklaring ten behoeve van het aanvragen van een RM of VWM.
- De AVG is, in geval de jongere al verblijft bij een zorgaanbieder, niet werkzaam bij deze zorgaanbieder.
- Het onderzoek kan door de AVG niet worden gedelegeerd aan een arts-assistent, een huisarts of een indicatiesteller.
- Indien sprake is van een combinatie van een verstandelijke beperking met psychiatrische problematiek beoordeelt de AVG of inschakeling van een psychiater noodzakelijk is.

7. Ter zake externe deskundige in verband met toepassing van het stappenplan (Wzd art 9 t/m 11) (VWM)

De ter zake externe deskundige in verband met de toepassing van het stappenplan heeft een andere deskundigheid dan de zorgverantwoordelijke.

- Is een AVG, psychiater, gezondheidszorgpsychoog, orthopedagoog-generalist, of een verpleegkundige.
- Heeft aantoonbare ervaring in het afbouwen van onvrijwillige zorg.
- Is niet werkzaam bij de zorgaanbieder en is niet bij de zorg voor de cliënt betrokken.

8. Ter zake externe deskundige in geval van opname bij een VWM:

- Is een AVG, psychiater, gezondheidszorgpsychoog of een orthopedagoog-generalist.
- Heeft aantoonbare ervaring in het afbouwen van onvrijwillige zorg.
- Is niet werkzaam bij de zorgaanbieder en is niet bij de zorg voor de client betrokken.

9. De begrippen proportionaliteit, subsidiariteit en doelmatigheid.

- Proportionaliteit: de maatregel staat in redelijke verhouding tot het doel van de toepassing.
- Subsidiariteit: de minst ingrijpende maatregel wordt ingezet onder de Wet zorg en dwang.
- Doelmatigheid: het middel moet het beoogde doel bereiken en niet langer duren dan noodzakelijk.

¹ Volgens de Wzd is het geen vereiste dat de ter zake deskundige arts een AVG is. In de praktijk is dit echter wel wenselijk.

Dit is een uitgave van

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
070-340 7911

Postadres
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl/vws

<<april 2020>>

Voor meer informatie over
De Wet zorg en dwang verwijzen wij
u graag door naar
<https://www.dwangindezorg.nl/wzd>